

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ECZACILIK HİZMETLERİNDE MOBİLİZASYON VE DİJİTAL ECZACILIK KAVRAMININ ÖNEMİ

Gülşen KIRPIK¹, Muhammed BAHADIRLI²

ÖZET

Günümüzde teknolojik inovasyonlar sayesinde internet teknolojilerinin hasta / hasta yakınları, diğer eczacılık hizmetinden yararlananlar ve eczacılık hizmeti sunan eczacı ve personelinin yararına olacak şekilde, yoğun bir şekilde kullanılmasıyla birlikte dijital eczane kavramı önemli bir konu haline gelmiştir. Sağlık hizmetlerinin temel yapı taşlarından olan eczacılık mesleğinin gelişimine katkı sağlamak amacıyla ilk defa 2021 yılında düzenlenen Dijital Eczacılık Zirvesi'nde dijital eczacılığın, özgür ve bağımsız bir ortamda, toplumsal sağlık alanı, güncel değişimler, gelecek ve sosyal sorumluluklar göz önünde tutularak irdelenmesi, dijital eczacılık konusunun eczane işletmelerinin de önemli bir konusu haline geldiğinin açıkça göstergesidir.

COVID-19 pandemisi sürecinde, birçok ülke, kendi toplumunun sağlığını korumak amacıyla, eczacılık hizmetlerini mobil hale getirmiş ve salgının yayılmasını önlemekte oldukça başarılı olmuşlardır. Aslında, dijitalleşme ile geleneksel eczane hizmetlerine daha da fazla imkân sağlayan dijital alanların eklenmesinden bahsedilmektedir. Bu çalışmanın amacı, COVID-19 Pandemisiyle birlikte eczacılık hizmetlerinin mobilleşmesinin ve dijitalleşmesinin genel ve nitel olarak değerlendirilmesidir. Bu bağlamda yapılan literatür taramasında, dijital hastane uygulamaları ile ilgili çok sayıda yayın olmasına karşılık dijital eczacılık ile ilgili yayınların çok az olduğu dikkat çekmiştir. Ayrıca, ilgili literatür birlikte değerlendirildiğinde, dijital eczacılığın, özellikle ilaç sektöründe, insanların sadece bazı reçetesiz ürünleri satın alabileceği bir dizi çevrimiçi mağazaların olduğu, sohbet robotlarının çok fazla kaynak tasarrufu sağlayabileceği ve böylece tedavisi daha karmaşık olan hastalara daha iyi bakım hizmeti sunulabileceği bildirilmiştir. Bunların dışında, dijital eczacılığın, bazı reçetesiz satılan ilaçlar için dijital çözüm yollarını oluşturulabileceği, ilaçların pazarlama sürecinde dijital araçlardan biri olan e-tanıtım uygulamalarının kullanılabilmesi, dijital tanıtım metotlarının en az geleneksel tanıtım metotları kadar etkili olduğu, basit vakalar için dijital çözümlerin danışma kalitesini artırabileceği ve dolayısıyla dijital eczanelerin hastaların sağlığına faydalı olabileceği bilgileri ortaya konulmuştur. Ayrıca, eczanenin dijitalleşmesi ile, iş akışı ve performans açısından da olumlu kazanımlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bundan dolayı, gelecekte, eczacıların ve personelinin bilgi, beceri ve deneyimlerinin mobilleşme ve dijitalleşme bağlamında geliştirilmesi amacıyla dijital bir öğrenme ortamında mobil uygulamaların kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eczacılık Hizmetleri, Mobilizasyon, Dijital Eczacılık

ICDBME

¹Adıyaman Üniversitesi, gkirpik@adiyaman.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4785-9624

²Adıyaman Üniversitesi, muhammedbahadirli@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4610-2080

**THE IMPORTANCE OF MOBILIZATION AND DIGITAL PHARMACEUTICAL CONCEPT
IN PHARMACEUTICAL SERVICES DURING THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS**

Gülşen KIRPIK¹, Muhammed BAHADIRLI²

ABSTRACT

Today, thanks to technological innovations, the concept of digital pharmacy has become an important issue with the intensive use of internet technologies for the benefit of patients / patients' relatives, other pharmacy service users, and pharmacists and staff providing pharmacy services. At the Digital Pharmacy Summit, which was held for the first time in 2021 in order to contribute to the development of the pharmacy profession, which is one of the basic building blocks of health services, digital pharmacy will be examined in a free and independent environment, taking into account the field of social health, current changes, future and social responsibilities, it is a clear indication that the issue of digital pharmacy has become an important topic of pharmacy businesses.

During the COVID-19 pandemic, many countries have mobilized their pharmacy services to protect the health of their communities and have been quite successful in preventing the spread of the epidemic. In fact, there is talk of adding digital spaces that provide even more possibilities to traditional pharmacy services with digitalization. The aim of this study is to evaluate the mobilization and digitalization of pharmacy services in general and qualitative terms with the COVID-19 pandemic. In the literature review conducted in this context, it was noted that although there are many publications on digital hospital applications, there are very few publications on digital pharmacy. In addition, when the relevant literature is evaluated together, it has been reported that digital pharmacy, especially in the pharmaceutical industry, has a number of online stores where people can buy only some over-the-counter products, chatbots can save a lot of resources, and thus better care can be provided to patients whose treatment is more complex. Apart from these, digital pharmacy could create digital solutions for some over-the-counter drugs, use e-promotion applications, which is one of the digital tools in the marketing process of drugs, digital promotion methods are at least as effective as traditional promotion methods, and digital solutions for simple cases could increase the quality of consultation, and therefore, it has been revealed that digital pharmacies could be beneficial for the health of patients. In addition, it has been concluded that there are positive gains in terms of workflow and performance with the digitalization of the pharmacy. Therefore, in the future, it is recommended to use mobile applications in a digital learning environment in order to improve the knowledge, skills and experience of pharmacists and their staff in the context of mobilization and digitalization.

Keywords: Pharmacy Services, Mobilization, Digital Pharmacy

ICDBME

¹ Adıyaman Üniversitesi, gkirpik@adiyaman.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4785-9624

² Adıyaman Üniversitesi, muhammedbahadirli@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4610-2080